

Posudek vedoucí práce na bakalářskou práci sl. Liliany HUSZTHYOVÉ Tolerance a netolerance ve slovensko-maďarské rodině X (k otázce soužití dvou kultur). Praha: Univerzita Karlova v Praze, Fakulta humanitních studií, 2007, 80 s., přílohy. –

Antropologická bakalářská práce sl. Huszythové je věnována aktuálnímu problému mezietnického a mezikulturního soužití na slovenské vesnici ve Východoslovenském kraji. Autorka zvolila mikrosundu: objektem jejího výzkumu se stala třígenerační (v nejstarší generaci zastoupena pouze v ženské linii) slovensko-maďarská rodina. Vlastní problém kvality soužití byl řešen za pomoci tří klíčových indikátorů: vztahu všech tří generací k oběma jazykům, k minulosti (rodinné i k „velkým“ dějinám) a k náboženskosti (potažmo i svátečnosti). Při výběru těchto indikátorů a následné analýze pracovala sl. Huszythová s vybranou literaturou etnolingvistickou, historickou (teorie nacionalismu) a religionistickou. Pro sběr dat pak zvolila královskou cestu antropologie: zúčastněné pozorování (včetně angažovaného pozorování prožitku Vánoc v rodině, která se prezentuje jako křesťanská) a dále přímé řízené rozhovory. Za příkladné považuji, že si autorka během výzkumu vedla deník. Naopak lituji, že při představení výzkumného úkolu neuvedla, že se její „terén“ nachází na východním Slovensku, které představuje v rámci Slovenské republiky prostor nejméně národnostně exponovaný. Vlastní profily informátorů mohly být doplněny o profesní charakteristiku obou babiček, případně i o náboženskou a politickou profilaci (o té je čtenář informován až v dalších kapitolách). Naopak zajímavě je popsáno úskalí výzkumníkovy práce s jednotlivými generacemi rodiny X.

Autorka svou bakalářskou práci rozčlenila přehledně, jakkoliv kapitola o právním postavení etnických menšin na Slovensku se mi zdá až příliš podrobná; možná by stačila stručná charakteristika o právním postavení maďarské menšiny, postavení, které je zcela jistě v souvislosti s pojetím domova u slovenských Maďarů. Totéž ještě umocněněji platí o podkapitole o ochraně národnostních menšin v Evropské unii. Naopak za funkční považuji třetí hlavu o genezi slovensko-maďarských vztahů na Slovensku, jakkoliv se mohla opírat i o širší výběr odborných titulů, a to i když autorka ne zcela dokázala tento nástin spojit se svým výzkumem paměti (historického povědomí) jednotlivých generací slovensko-maďarské rodiny. Hodnotit ještě horké dějiny je pak pochopitelně obtížné.

Vlastní analytická část bakalářské práce je ukázkou angažovaného pohybu sl. Huszythové v terénu. Přestože je prezentace některých teoretických úvah entolingvistických a historických skutečností opět až nadbytečná, vybrané indikátory pomohly autorku dovést ke spolehlivým závěrům o relativní velké toleranci panující v rodině a o lokálních vlivech tlumících případný nacionalismus. Jako nejukázněnější a nejzdařilejší se mi jeví část pojednávající o poměru rodiny k náboženskosti a svátečnosti (na příkladu Vánoc). Naopak kapitola o rodinné paměti vybízí do budoucna ještě k dalšímu teoretickému zpracování. Nabízí se takové problémy jako škola a paměť, devalvace tohoto indikátoru u nejmladší generace, tolerance a příbuzenství, „autochtonnost“ a domov apod.

Závěrem je možné konstatovat, že – přes jisté začátečnické chybičky – předložila sl. Huszythová kvalitní práci založenou na vlastním výzkumu a na relevantní odborné literatuře. Zvolené metody lze označit za adekvátní, závěry za promyšlené. Práci hodnotím jako výbornou ve středním bodovém pásmu.

V Praze 12. září 2007

PhDr. Blanka Soukupová, CSc.